

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Danmark

Dato: 20. marts 2025
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Tobias Peter Jessen
Sagsnr.: 2025-02430
Dok.: 3630661

Besvarelse af spørgsmål nr. 436 (Alm. del) fra Folketingets Socialudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 436 (Alm. del), som Folketingets Socialudvalg har stillet til justitsministeren den 21. februar 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikke-medlem af udvalget (MFU) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Schaumburg-Müller

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 436 (Alm. del) fra Folketingets Socialudvalg:

”Vil ministeren også overveje at ændre bevisbyrden i disse sager, så at myndighederne får et større ansvar, særligt i tilfælde hvor journaliseringen ikke er korrekt, eller der af andre årsager ikke kan føres beviser grundet statens fejl? Hvordan ser ministeren på en model, hvor en manglende eller mangelfuld journalføring betyder, at bevisbyrden vendes om, så at det er myndighederne, der skal dokumentere, hvad der er sket under en anbringelse?”

Svar:

1. Det er udgangspunktet i dansk ret, at der er ligefrem bevisbyrde, hvilket vil sige, at det er den, der fremsætter et retskrav, der har bevisbyrden. Dette indebærer for så vidt angår sager om offentlige myndigheder, at det som udgangspunkt er borgeren, der har bevisbyrden for, at en offentlig myndighed har handlet ansvarspådragende.

Ved lov nr. 140 af 28. februar 2018 blev der indsat et nyt stk. 5 i forældelseslovens § 3, hvorefter fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en forvaltningsmyndighed har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne, ikke forældes. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget, som ligger til grund for bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 31 som fremsat, side 9:

”Det skal dog samtidig understreges, at der ikke med ophævelsen af forældelsesfristerne ændres ved, at der skal føres bevis for det anførte erstatnings- eller godtgørelseskrav, og at det med tiden bliver sværere at løfte denne bevisbyrde. Det er således hensigtsmæssigt, at sager om erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder indledes så tidligt som muligt.”

2. Det bemærkes, at retten efter en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder kan vælge at vende bevisbyrden om. I vurderingen af, hvorvidt dette er relevant, kan det bl.a. indgå, hvem af parterne i sagen der har anledning til eller mulighed for at sikre sig et bevis. Retten kan i den forbindelse endvidere opfordre en part til at føre bevis og tillægge det fordel for modparten ved bevisvurderingen, hvis parten ikke efterkommer rettens opfordring, jf. retsplejelovens § 344, stk. 3.

3. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet desuden indhentet en udtalelse fra Social- og Boligministeriet, der har oplyst følgende:

”Det er kommunerne, der er ansvarlige for at sikre, at børn og unge får den hjælp og støtte efter barnets lov, de har brug for. Det gælder uanset barnets eller den unges situation.

Det følger af officialprincippet, at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed enten selv at fremskaffe de fornødne oplysninger til at afgøre en konkret sag korrekt eller at foranledige, at andre medvirker til sagens oplysning.

Kernen i officialprincippets krav til bevissikkerhed er, at en sag skal undersøges af myndigheden netop så langt, som det er nødvendigt i det enkelte tilfælde for at træffe en materiel rigtig afgørelse. Undersøgelsen af sagen må derfor ikke afsluttes, før der er tilvejebragt et forsvarligt oplysningsgrundlag. Omvendt bør oplysningen af en sag ikke strækkes så vidt, at der indsamles oplysninger, som tydeligt ikke har betydning for sagens afgørelse.

Oplysninger af betydning for sagens afgørelse skal ligeledes dokumenteres på sagen. Dette indebærer en pligt for forvaltningsmyndigheden efter offentlighedslovens § 15, stk. 1, til at journalisere dokumenter, der er modtaget eller afsendt af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed, i det omfang dokumentet har betydning for en sag eller sagsbehandlingen i øvrigt. Det samme gælder interne dokumenter, der foreligger i endelig form.

Lov om retssikkerhed og administration (herefter retssikkerhedsloven) på det sociale område har, jf. lovens § 1, stk. 1, bl.a. til formål at sikre borgernes rettigheder og indflydelse, når de sociale myndigheder behandler sager, fremhæve kommunalbestyrelsens ansvar for kommunens opgavevaretagelse på det sociale område, samt fastlægge struktur og grundlæggende principper for administration af sociale sager.

Retssikkerhedsloven indeholder bl.a. regler for, hvordan kommunen og statslige myndigheder på det sociale område (Familiereetshuset og Ankestyrelsen) skal behandle sager efter lovgivningen.

Loven fastsætter således regler om oplysningspligten, herunder at myndigheden har ansvaret for at sikre, at sager, der behandles efter retssikkerhedsloven, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at

myndigheden kan træffe afgørelse (lovens § 10), at myndigheden kan anmode personer, der søger hjælp om at medvirke til at oplyse sagen (§ 11), og efter forudgående samtykke fra den der søger om eller får hjælp, forlange at f.eks. andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen (§ 12).

Retssikkerhedsloven finder anvendelse, når en kommunalbestyrelse eller Ankestyrelsen afgør sager bl.a. efter barnets lov. Det fremgår af § 1, stk. 1, nr. 8, i retssikkerhedsbekendtgørelsen (jf. bekendtgørelsen nr. 306 af 22. marts 2024 om retssikkerhed og administration på det sociale område).

Det er således kommunernes ansvar at sikre, at der i fx sager om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet sker en korrekt sagsoplysning og journalisering, og sagens oplysninger skal bl.a. ligge til grund for indstillingen til børne- og ungeudvalget om anbringelse. Børne- og ungeudvalget kan sende en sag tilbage til forvaltningen, hvis den ikke er tilstrækkeligt oplyst, når den forelægges udvalget.

Med ikrafttrædelsen af barnets lov den 1. januar 2024 stilles der desuden nu større krav til kommunernes inddragelse af børn i egne sager. Det fremgår af barnets lov § 5, stk. 3, at barnets eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. I de tilfælde, hvor der skal træffes afgørelse om barnets eller den unges forhold efter loven, vil en manglende tilvejebringelse og inddragelse af barnets eller den unges holdning, synspunkter og ønsker udgøre en væsentlig mangel ved afgørelsen.

Der er således allerede i dag i lovgivningen og efter de almindelige forvaltningsretlige principper krav om, at myndigheden indhenter de oplysninger, der er nødvendige og tilstrækkelige for at behandle sagen, og at de oplysninger som indhentes, dokumenteres på sagen.

Social- og Boligministeriet lægger til grund, at kommuner og andre offentlige myndigheder, der måtte være involveret i sager efter barnets lov, følger gældende lovgivning og almindelige forvaltningsretlige principper for sagsbehandlingen, herunder krav til sagsoplysning, dokumentation og journalisering. Ministeriet finder derfor ikke, at der er behov for at ændre lovgivningen.”